

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Ивелин Алдинов Моллов, Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”,

Биологически факултет, катедра “Екология и ООС”, гр. Пловдив

за научните приноси и квалификация на **д-р Борислав Ясенов Наумов**, кандидат в конкурс за АД “професор” по област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика; професионално направление: 4.3. Биологически науки; научна специалност: „Екология и опазване на екосистемите” за нуждите на секция „Екология на съобществата и консервационна биология“ към отдел Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“ на ИБЕИ-БАН.

В конкурса за заемане на академичната длъжност “професор”, обявен в ДВ, бр. 44/09.05.2025 г., се е явил един кандидат – доц. д-р Борислав Ясенов Наумов. Кандидатът участва в конкурса с 49 публикации, 33 от които с импакт фактор в престижни екологични и зоологични списания, 15 със SJR и 1 глава от книга. Кандидатът също представя общо 180 цитата, в списания реферирани в Web of Science и Scopus. Общият брой точки, които представя д-р Наумов е 1267, което значително нахвърля националните наукометрични законови изисквания.

Д-р Борислав Ясенов Наумов има над 19 години професионален опит в ИБЕИ-БАН в областта на херпетологията и екологията на земноводни, влечуги и птици. Работи в областта на разпространението, фаунистиката и екологията на земноводните и влечугите, както и проучвания върху птиците в България.

Приносите на кандидата, изведени от представените публикации могат да се групират в пет научни направления: „Екология и фаунистика”, „Таксономия и филогения”, „Морфология и методология”, „Химична комуникация” и „Патология“. Приносите в областта на екологията и фаунистиката са свързани с изясняване на разпространението на някои видове земноводни и влечуги в страната и Европа, включително: *Lissotriton vulgaris* s.l., *L. montandoni*, *Triturus cristatus*, *T. dobrogicus*, *T. ivanbureschi*, *Ichthyosaura alpestris*, *B. bombina* и *B. variegata*, *Hyla arborea*, *Testudo graeca*, *T. hermanni*, *Elaphe quatuorlineata*, *Podarcis muralis*, *P. tauricus*, *Lacerta agilis*, *L. viridis*, *Ophisops elegans*, *Zootoca vivipara*, *Darevskia praticola*, *Ablepharus kitaibelii*, *Zamenis situla*, *Natrix natrix*, *N. tessellata*, *Telescopus fallax*, *Dolichophis caspius*, *Malpolon insignitus*, *Xerotyphlops vermicularis*, *Eryx jaculus*, *Vipera ammodytes* и др. Представени са оригинални резултати относно предпочитания към местообитанията, сезонната и денонощната динамика на видовете и други важни аспекти от тяхната екология и биология, както и

въздействието на различни антропогенни фактори върху техните популации. Представени са първите за България достоверни регистрации на два чужди вида gekoni: мавритански gekon (*Tarentola mauritanica*) и турски gekon (*Hemidactylus turcicus*). Въз основа на актуални данни за точно местоположение на гнезда на три вида хищни птици (*Aquila chrysaetos*, *Buteo rufinus* и *Falco peregrinus*) в Стара планина са изведени факторите на средата, които вероятно имат ключово значение при избора на територия за гнездене.

Приносите на кандидата в областта на таксономията и филогенията включват изследването на генетичната диференциация на черновратата стрелушка (*Platycephalus collaris*) на база секвенции от cytochrome b, като е преразгледана подвидовата таксономия на вида и е предложена нова комбинация за Балкано-Малоазиатския клон (вкл. българските популации), а именно *Platycephalus collaris rubriceps*. Както и създаването на обширна библиотека от видово специфични ДНК баркодове за земноводните от Западна Палеарктика, вследствие секвениране на митохондриална ДНК, включваща достоверно изведени баркодове за 133 вида или над 90% от съвременния видов състав на клас Amphibia в този регион.

В областта на морфологията и методологията, приносите на кандидата включват направеното сравнение между документираните максимални размери на видовете змии в страната и тези в останалите части от ареалите на същите видове. Проследени са промените в пропорциите и окраската на тялото при половозрели индивиди от дунавския гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*), отглеждани в лабораторни условия, като е установено аллометрично нарастване на тялото и намаляване стойността на индекса на Волтерщорф с увеличаване на възрастта, както и ясно забележима промяна в окраската на коремната страна, изразяваща се в постепенно разширяване и сливане на черните петна. Разработена е комбинирана методика за маркиране и индивидуално разпознаване на пепелянки (*Vipera ammodytes*).

По отношение на приносите в областта на химична комуникация, за пръв път е изследван химичният състав на кожните секрети на пепелянката (*Vipera ammodytes*), като са установени общо 59 химични съединения, шест от които са кетони. Изведен е химичният състав на кожните секрети на 13 вида змии от Европа, Северна Африка и Западна Азия на база анализ на проби от 171 екземпляра чрез газова хроматография и масспектрометрия.

И накрая, но не и по значимост приносите на кандидата в областта на патологията включват описан случай на патологично подуване на тялото и главата при гребенестия тритон на Буреш (*Triturus ivanbureschi*) в лабораторни условия, като е изказано предположението, че такова подуване може да бъде причинено от хормонален дисбаланс. Както и описан случай на аномална бременност при пепелянката (*Vipera ammodytes*).

Кандидатът има значителен принос и към опазването на застрашени и редки видове от нашата херпетофауна и орниотофауна, с работата си по различни екологични и

консервационни проекти, екологични оценки и експертизи. Д-р Наумов е уважаван специалист на международно равнище, за което свидетелстват и значителният брой цитирания в престижни списания и високият h-индекс (10) в базата данни Скопус.

Кандидатът има успешно изведени двама докторанти, като и двамата са разработвали докторски дисертации в областта на екологията на влечуги.

Заключение: Д-р Борислав Ясенов Наумов има научна продукция, която напълно удовлетворява и надхвърля, както минималните национални наукометрични изисквания за заемане на академичната длъжност “професор”, така и специфичните изисквания на ИБЕИ-БАН.

Предвид научните постижения на кандидата и авторитета му като специалист по екология на земноводни, влечуги и птици с международен ранг считам, че **д-р Борислав Ясенов Наумов** отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав за заемане на АД “професор” в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ за нуждите на секция „Екология на съобществата и консервационна биология“ към отдел Екосистемни изследвания, екологичен риск и консервационна биология“ на ИБЕИ-БАН. и убедено давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА оценка** за неговата работа и препоръчвам на уважаемият научен съвет да го избере за заемане на академичната длъжност „професор“.

Изготвил становището:

(доц. д-р Ивелин А. Моллов)

Дата: 21.06.2025 г.